

Paula Hallberg, Katarina Permén, Anna
Wennerkvist

Utbildningsnämnden 2022-04-20

Återrapportering av verksamheternas arbete med barn och elever med särskild begåvning

Ärende

Danderyds kommuns arbetssätt för särskilt begåvade barn och elever har implementerats och förankrats med de kommunala rektorsgrupperna för förskola, grundskola och gymnasieskola. Förskolorna och skolorna har redogjort för hur de arbetar för att stötta barn och elever med särskild begåvning. Fortsatt arbete kommer för förskolans del inrikta sig på fortbildning och för skolans del på komplettering av lokala styrdokument såsom elevhälsoplan.

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden tar del av uppföljningen av förskolornas och skolornas arbetssätt och undervisning för barn och elever med särskild begåvning.

Bakgrund

Utbildningsnämnden har den 8 maj 2019, § 30, gett bildningsförvaltningen i uppdrag att skapa ett arbetssätt för särbegåvade barn och elever.

Utbildningsnämnden har den 16 december 2020, § 121, gett bildningsförvaltningen i uppdrag att följa upp arbetet genom att på enhetsnivå redovisa hur förskolorna och skolorna arbetat för att stötta barn och elever med särskild begåvning.

Bildningsförvaltningens utredning

Förskola

Samtliga förskolor har observerat barn som skulle kunna tillhöra målgruppen. I förskolan görs inga kunskapsbedömningar eller screeningstester såsom i skolan men pedagogerna har ändå uppmärksammat att dessa barn uppvisat en skillnad mot jämnåriga när det gäller abstrakt tänkande, socioemotionell utveckling, känslighet och intensitet. Att de utvecklas olika snabbt inom olika områden och i otakt med sina jämnåriga.

Paula Hallberg, Katarina Permén, Anna
Wennerkvist

Förskolorna anger att pedagogerna möter barnen i deras utveckling och utmanar barnen efter behov och intresse. För att ta reda på barnets behov och kunna erbjuda riktade anpassningar och särskilt stöd görs en pedagogisk kartläggning.

Exempel från förskolorna på åtgärder inom acceleration:

Individuella insatser som mer avancerade frågor, utmaningar och uppgifter i undervisningen.

Exempel från förskolorna på åtgärder inom berikning:

Mer utmanande material och att få arbeta mycket med frågeställningar där barnet har sitt specialintresse och visar sina starka sidor.

Exempel från förskolorna på åtgärder inom coaching:

Organiserade aktiviteter för att stötta och utveckla kommunikation, samspel och interaktion med övriga barn i barngruppen. Exempelvis gemensamma temaarbeten inom känslor, organiserade ”lekgrupper” och individuellt stöd i lek med andra barn. Närvarande vuxna som uppmuntrar och motiverar till delaktighet i gruppaktiviteter.

Förskolorna kommer under höstterminen 2022 genomföra fortbildning och kompetensutveckling inom detta område.

Grundskola och gymnasieskola

Fortbildning

Bildningsförvaltningen har genomfört en fortbildningsinsats för lärare i grundskola och gymnasieskola i form av föreläsningar och studiepaket.

Föreläsningar

Bildningsförvaltningen har genomfört föreläsningar för personal i grundskola och gymnasieskola om särskild begåvning under läsåret 20/21. Föreläsarna har varit Linus Hultstrand, kurator på Danderyds gymnasium med särskild kunskap om elevgruppen och Eva Pettersson fil. dr i matematik med didaktisk inriktning och medförfattare till Skolverkets material om särskilt begåvade elever.

Linus Hultstrand har föreläst för rektorer i grund- och gymnasieskola, kommunens specialpedagogiska nätverk för skola samt för utbildningsnämndens ledamöter.

Samtliga rektorer har deltagit i minst en av dessa föreläsningar. Samtlig undervisande skolpersonal har haft möjlighet att delta på Eva Petterssons föreläsning under en förvaltningsgemensam fortbildningsdag. Skolorna

Paula Hallberg, Katarina Permén, Anna
Wennerkvist

anger att personalkategorier såsom specialpedagoger, speciallärare, lärare och elevhälsans personal har deltagit.

Studiepaket

Den lokala fortbildningsinsatsen ”Studiepaket särskilt begåvade elever” har erbjudits skolpersonal i grundskola och gymnasieskola i tre olika omgångar under åren 2021 - 2022. Studiepaketet består av en genomgång av ”Danderyds kommuns arbetssätt för särskilt begåvade barn och elever” och hur man kan uppmärksamma, bemöta och undervisa dessa elever. Arbetsformen bestod av pedagogiska individuella förberedelser, kollegiala samtal utifrån frågeställningar och erfarenheter samt arbete med dokumentation och matriser.

Deltagarna i utbildningen Studiepaketet har bestått av undervisande personal, skolledning och elevhälsan från grundskola och gymnasieskola. En skola genomförde studiepaketet för all personal på skolan och möjligheten för skolorna att genomföra studiepaketet kvarstår vid behov.

Handlingsplaner för övergångar mellan skolformer och skolstadier

I handlingsplanerna för övergångar mellan årskurserna 3-4, 6-7 ska elever med särskild begåvning och elever i behov av särskild ledning och stimulans i sin utveckling uppmärksammas i övergången från ett skolstadium till ett annat.

Uppföljning på skolenhetsnivå

5 av 11 skolor anger att de använt sig av den framtagna arbetsplanen för förskolans och skolans arbete för elever med särskild begåvning.

4 av 11 skolor anger att de kompletterat skolans elevhälsoplan med underlag som beskriver hur de arbetar med ledning och stimulans för elever med särskild begåvning.

Skolorna uppger att de uppmärksammat 87 elever som har eller troligtvis har särskild begåvning. Antal elever i gymnasieskola, 59 av 1283 elever, och grundskola, 28 av 3712 elever.

Skolorna har ombetts att beskriva hur de arbetar med undervisning och bemötande. De kommunala skolorna som identifierat elever med särskild begåvning har uppgett att de arbetar med en eller flera aktiviteter inom acceleration, berikning och coachning för elever med särskild begåvning (ABC-metoden). Acceleration innebär att eleven får möjlighet att arbeta i en snabbare takt, berikning innebär en möjlighet till fördjupning och breddning. Coachning innebär att eleven får möjlighet till reflektion för att möta upp specifika frågor.

Paula Hallberg, Katarina Permén, Anna
Wennerkvist

Flera skolor anger att de arbetar med att differentiera undervisningen i klassrummen, undviker onödiga repetitioner och använder olika undervisningsstrategier. Skolor anger även att de på olika sätt arbetar med elevernas sociala delaktighet och bemötande.

Exempel från skolorna på åtgärder inom acceleration:

Möjlighet till deltagande i lektioner med högre årskurser, möjlighet att gå snabbare fram i utbildningen, olika specialuppdrag, att man utmanar/utvecklar elevens kunskaper på den nivå eleven befinner sig.

Exempel från skolorna på åtgärder inom berikning:

Individuella insatser såsom anpassade uppgifter, läromedel, material och möjligheter till fördjupning. Breddad undervisning, extra utmaningar, mer utmanande uppgifter och möjlighet att vidareutveckla samtal. Eleven erbjuds fördjupning inom de områden där eleven visar starka kunskaper.

Exempel från skolorna på åtgärder inom coachning:

Extra coachning, vägledning, uppföljning eller stöd av pedagog, specialpedagog eller speciallärare, stöd i klassrummet, motiverande samtal, en särskild mentor från högstadiet till elever i lägre skolstadier, samtal med eleven om sitt eget lärande och elevens önskemål om anpassningar.

under höstterminen 2022 genomföra fortbildning och kompetensutveckling inom detta område.

Bildningsförvaltningens yttrande

Bildningsförvaltningen är medveten om att många förskolor och skolor i kommunen varit hårt ansträngda med anledning av Covid-19. Därmed kommer arbetet framöver utgå från att fortsätta implementeringen av arbetssättet för barn och elever med särskild begåvning samt att komplettera skolornas elevhälsoplaner med hänvisningar till arbetsplanen och en beskrivning av skolans arbete med ledning och stimulans.

Samtliga rektorer får en genomgång av den framtagna arbetsplanen och för att lyfta arbetsplanen för skolpersonalen på skolans arbetsplatsförlagda möte vid läsårsstart i augusti 2022. Vid första specialpedagogiska nätverket för specialpedagoger och speciallärare kommer arbetsplanen gås igenom med deltagarna. Under den gemensamma fortbildningsdagen för personal i grundskola och gymnasieskola i oktober 2022 kommer en föreläsning om särskild begåvning erbjudas skolpersonalen.

Paula Hallberg, Katarina Permén, Anna
Wennerkvist

Handlingsplanen för övergång mellan förskola och förskoleklass ska kompletteras så att förskolan i överlämningen till förskoleklass även uppmärksammar gruppen barn med särskild begåvning.

Förskolorna kommer under höstterminen 2022 genomföra fortbildning och kompetensutveckling inom detta område. Den framtagna arbetsplanen för förskolans och skolans arbete för elever med särskild begåvning kommer att fortsätta implementeras.

Kent Henningson
Bildningsdirektör

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande 2022-03-28 Återrapportering av verksamheternas arbete med barn och elever med särskild begåvning